

החלטת ועדת האתיקה
בעניין היעדרות חברי הכנסת משיבות הכנסת
בכנס הקיץ של המושב השני של הכנסת ה-20, מאי 2016 עד אוגוסט 2016
מיום י"ט בטבת התשע"ז - 17 בינואר 2017

הוראות החוק

סעיף 13ד(א)(2) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן - חוק החסינות) קובע לאמור:

"חבר הכנסת שעשה אחת מאלה יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה של חברי הכנסת:

(2) נעדר משיבות הכנסת ללא הצדק סביר -

(א) תקופה רצופה של חודשיים או יותר, ולעניין זה לא יובאו ימי הפגרה בחשבון; או

(ב) שליש או יותר מכלל ימי הישיבות שקיימה הכנסת בכנס פלוני, ואולם -

(1) אם הוא סגן שר - שתי חמישיות או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור;

(2) אם הוא שר - מחצית או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור."

כנס החורף של המושב השני של הכנסת ה-20

בכנס הקיץ של המושב השני של הכנסת ה-20, מיום י"ד באייר התשע"ו (22 במאי 2016) עד יום ג' באב התשע"ו (7 באוגוסט 2016), קיימה מליאת הכנסת 33 ישיבות. לפיכך, היעדרות חבר הכנסת מ-11 ימי ישיבות של מליאת הכנסת או יותר, היעדרות סגן שר מ-14 ימי ישיבות או יותר והיעדרות שר מ-17 ימי ישיבות או יותר, מחייבת מתן הצדק סביר.

החלטת ועדת האתיקה

ועדת האתיקה מצאה כי 117 מתוך 120 חברי הכנסת, השרים וסגני השרים מילאו את חובתם להיות נוכחים בישיבות הכנסת בכנס האמור. לגבי 3 חברי כנסת בדקה והחליטה הוועדה כלהלן:

1. חה"כ ציפי חוטובלי, סגנית שר החוץ

נעדרה מ-29 ישיבות, 16 ישיבות מעל המותר.

חה"כ חוטובלי ילדה בחודש אפריל 2016. ועדת האתיקה קבעה בעבר כי היעדרות לתקופת חופשת הלידה הקבועה בחוק מהווה הצדק סביר להיעדרות (החלטה מס' 1/18), והדברים יפים גם במקרה זה.

2. חה"כ חנין זועבי

חה"כ זועבי מסרה לוועדה הסבר מפורט לגבי כל ימי ההיעדרות, והדבר עולה בקנה אחד עם החלטות הוועדה שלפיהן חבר כנסת שנעדר מעבר למכסה נדרש לתת הסבר לכל ימי ההיעדרות ולא רק לימים שמעבר למכסה.

לגבי חלק מהימים מסרה חה"כ זועבי כי קיימה מפגשים וישיבות מחוץ לכנסת, בצפון הארץ ובאזור ירושלים, לרבות ביקורים בסניפים לכבוד תחילת הרמדאן, וכן ביקור עבודה באנגליה באישור ועדת האתיקה; לגבי יומיים מסרה כי היתה חולה; לגבי יום אחד ציינה כי מדובר בחג עיד אל פיטר ויום נוסף לפניו של הכנות לחג; ולגבי יומיים ציינה כי לפי רישומיה נכחה בכנסת.

ועדת האתיקה קבעה כבר בעבר כי מכסת ההיעדרות הקבועה בחוק נועדה לאפשר לחברי הכנסת בין היתר סיורים ומפגשים שונות בארץ ובחו"ל הנערכים בתקופת הכנס מחוץ למשכן הכנסת. פעילות פוליטית ונסיעות בעניינים ציבוריים בארץ ולחו"ל (שלא מטעם הכנסת) מעבר למכסה הקבועה בחוק לא יהוו הצדק סביר להיעדרות מהמשכן, שכן בראש ובראשונה מחויב חבר הכנסת לפעילות פרלמנטרית בכנסת, לכל הפחות בימי פעילות המליאה ובמכסה שנקבעה. הדבר נכון גם לעניין מחלה שגרתית.

לעניין הימים שבהם טוענת חה"כ זועבי כי נכחה במשכן - מדובר בטענה שעולה מפעם לפעם מפי חברי כנסת שונים, והוועדה אינה יכולה לקבלה. חברי הכנסת מקבלים מדי חודש את דוח הנוכחות שלהם ועליהם לבדוק שהוא מדויק, ככל האפשר "בזמן אמת".

אולם, לעניין יום החג, מדובר בהצדק סביר, שכן יש לחשב לחברי הכנסת המוסלמים את מכסת ההיעדרות באופן שלא ייפגעו לעומת חברי הכנסת האחרים.

לפיכך קובעת הוועדה כי חה"כ זועבי לא הציגה הצדק סביר להיעדרות למעט יום אחד.

על אף שמדובר בחריגה של ארבעה ימים, נוהגת ועדת האתיקה להתחשב בעברם של חברי הכנסת בכל הנוגע להיעדרות מהמשכן. זו הפעם הראשונה בכנסת ה-20 שבה נעדרת חה"כ זועבי מעבר למכסה הקבועה בחוק. בכנס הקיץ של המושב השני של הכנסת ה-19 נעדרה חה"כ זועבי ישיבה אחת מעל המותר, והוועדה מצאה לכך הצדק סביר שכן שלושה ימי חג חפפו אז את ימי עבודת המליאה.

לפיכך החליטה, בהתאם לסעיף 13ד(ד)(5) לחוק החסינות, להטיל על חה"כ חנין זועבי שלילת שכר של יומיים.

חה"כ זוהיר בהלול

3.

נעדר מ-11 ישיבות, ישיבה אחת מעל המותר.

חה"כ בהלול מסר לוועדה פירוט בדבר העילות להיעדרותו, ואולם בשל העובדה שבאחד הימים נעדר בשל חג, כאמור לעיל מדובר בהצדק סביר להיעדרות.

סיכום

חוק החסינות, המעגן את סוגיית היעדרותם של חברי הכנסת משיבות הכנסת, יוצא מהנחה כי חברי הכנסת נדרשים להיעדר מפעם לפעם ממשכן הכנסת, ולשם כך קובע כי ועדת האתיקה תדון רק בהיעדרות של שליש ויותר מימי הישיבות לעניין חברי הכנסת, שתי חמישיות ויותר לעניין סגני השרים, ומחצית ויותר לעניין השרים.

קביעה זו מאפשרת לחברי הכנסת לתכנן את ימי ההיעדרות והנוכחות כך שבמהלך הכנס לא תהיה חריגה מדרישות החוק.

ועדת האתיקה מבקשת לציין, כפי שצינה במספר החלטות בעבר, כי היעדרות חברי הכנסת לצורך פעילות פוליטית וציבורית, בארץ ובחו"ל, לא תיחשב כהצדק סביר להיעדרות. לשם כך על חברי הכנסת להשתדל כי פעילויות מסוג זה יתבצעו בתקופת הפגרה ובימים שבהם לא מתקיימות ישיבות של הכנסת, ואם בכל זאת הם נאלצים להיעדר לצרכים אלה עליהם להקפיד על נוכחות בכנסת בשאר ימי הכנס, כדי לא לעבור את המכסה הקבועה בחוק. הדברים נכונים אף לעניין היעדרות בשל מחלה שגרתית, חגים או אירועים משפחתיים.

בנוסף, מבקשת הוועדה להזכיר כי סעיף 3 לכללי האתיקה לחברי הכנסת קובע כי חבר הכנסת יקדיש למילוי תפקידו כחבר הכנסת את כל הזמן הדרוש לכך, ויבכר בזמן הזה את מילוי תפקידו על פני כל עיסוק אחר.

בהקשר זה יודגש כי על חברי הכנסת מוטלת אמנם החובה להיות נוכחים בשני שליש מימי הישיבות בכנס, ואולם קיומה של חובה זו אינו גורע מהחשיבות שבנוכחותם של חברי הכנסת במספר רב ככל הניתן של הישיבות בכנס. היעדרות חברי הכנסת מעבר למכסה הקבועה בחוק החסינות עלולה לפגוע במעמד הכנסת ובאמון הציבור כלפיה.

לסיום ההחלטה מוצאת הוועדה לציין לחיוב את הרוב המכריע של חברי הכנסת אשר הקפידו על מכסת הנוכחות הקבועה בחוק ואף מעבר לה.

החלטת הוועדה תונח על שולחן הכנסת.

חבר הכנסת יצחק וקנין
יושב ראש ועדת האתיקה